

Əminə Dilbazi – 100

Onu sevirdilər, səhnədə görünəndə alqış sədaları ərşə qalxardı. Əminə xanım milli rəqs sənətimizin korifeyi idi. Adı bu gün də hörmət və məhəbbətlə yad edilir.

Onun sənəti həmişə xalqımız və dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. Bu yaxınlarda Prezident İlham Əliyev Xalq artisti Əminə Dilbazinin anadan olmasının 100 illik yubileyinin keçirilməsi ilə bağlı sərəncam imzalayıb. Sərəncamda deyilir: "Əminə Dilbazi Azərbaycan rəqs sənətinin çoxəsrlək ənənələrinin qorunub yaşadılmasında müstəsna xidmətlər göstərmişdir. Sənətkar uzunmüddətli fəaliyyəti ərzində daim

əllərini səmaya qaldıraraq süzməyə başlayan bu qız bir an içində hamını valeh edir. O, oynayır, sanki əllərinin və ayaqlarının hərəkəti ilə səmaya və torpağa nəsə yazırdı. Əminə xanım dayanmaq bilmirdi. Doğma torpağın havası onun ruhunu təzələmişdi. Filmə baxanlar, yəqin ki, Əminə Dilbazinin bu anlarda necə xoşbəxt göründüyünün şahidi olublar. Doğrudan da o, xoşbəxt insan idi. Ömrünü həyatı qədər sevdii rəqs sənətinə, milli rəqslərimizin təbliğinə həsr etmiş bu gözəl rəqqasenin sənəti Azərbaycanın dünyada tanınmasında böyük rol oynamışdı.

Bakıda keçirilən bir rəqs müsabiqəsində iştirakını belə xatır-

və başqa rəqsləri ilə şöhrət çələri toxuyurdu. Onun ən ağır rəqslərindən biri də "Turacı"dır: "Turacı"nı oynamışdım, rəqs vaxtı dizim bərk yaranmışdı. Birdən eşitdim ki, maestro Niyazi mənə tamaşa etməyə gəlir. Nə edəcəyimi bilmədim. Ayağımın yaralı olduğunu deməyə cəsarətim çatmadı. Həkimlərə qulaq asmadım. Çıxdım səhnəyə, rəqs qurtaranda elə bildim ki, Niyazi ayağa qalxıb məni alqışlayacaq, təbrik edəcək. Heç nə demədən, dinməz-söyləməz durub getdi. Yaman pərt oldum. Üstündən bir neçə gün keçdikdən sonra dedilər ki, səni çağırırlar. Getdim. Dedi: "Aminka— mənə belə deyərdi —Opera Teatrında hökumət konserti olacaq. Proqrama "Turacı"nı da daxil etmişəm. Özü də simfonik orkestrin müşayiəti ilə oynayacaqsan". Etiraz edə bilməzdim. Amma

Ritmlərin ahəngində yaşanan ömür

yüksək səhnə mədəniyyəti nümayiş etdirmiş, fitri istedadı və bənzərsiz ifaçılıq imkanları sayəsində xalq rəqslərinin qiymətli nümunələrinə yeni çalarlar qazandıraraq onları orijinal ifa tərzilə xeyli zənginləşdirmişdir. Rəngarəng repertuarında, eyni zamanda, dünya xalqlarının rəqslərinə geniş yer ayıran Əminə Dilbazinin mötəbər beynəlxalq müsabiqə və festivallardakı uğurlu çıxışları Azərbaycan incəsənətinin çoxsaylı nailiyyətləri sırasındadır. O, kinofilmlərdə, teatr tamaşaları və opera əsərlərində rəqslərə yüksək məharətlə quruluş vermiş, eləcə də professional rəqs qruplarının bədii rəhbəri kimi tanınmışdır. Əminə Dilbazinin, həmçinin xoreoqrafiya sənətinin inceliklərinin gənc nəsələ öyrədilməsi istiqamətində fəaliyyəti təqdirəlayiqdir".

Yubiley tədbirlərində Əminə xanım xatırlanacaq, ona həsr olunmuş filmlər nümayiş etdiriləcək, xüsusi tədbirlər keçiriləcək və sair.

Film dedim Əminə xanım Dilbazinin həyat və yaradıcılığına həsr olunmuş bir film yada düşdü. Əminə xanımın Qazağın kəndlərində bir toya dəvət olunduğu səhnə yaddaşıma həkk olunub. Hamı onun rəqsini gözləyir. Budur, yavaş addımlarla adamlar arasından meydançaya gənc, gözəl bir qız çıxır. Musiqi sədalarının ahənginə uyğun

layırdı: "Məktəbdə oxuduğum illərdə rəqqas Əşrəf Səfərovun təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə rəqs ansamblı yaratmaq üçün qabiliyyəti olan gənclərin müsabiqəsi keçirilirdi. Seçimdə iştirak etmək üçün mənə də bir qrup istedadlı gənclərin sırasına daxil etdilər. Münsiflər mənim hansı mahnıya rəqs edəcəyimi soruşanda mən "hopsa" deyər cavab verdim. Bu zaman həm münsiflər heyəti, həm də çalğıçılar belə rəqsin olmadığını deyib məharətimi göstərməyi söylədilər.

Mən isə idman dərslərindən "hopsa" ifadəsi yadımda həkk olunduğundan belə bir rəqsı ağızımda zümzümə edib oynamağa başladım. Rəqs bitəndən sonra başımı qaldıraraq zala toplaşan tamaşaçıların alqışlarını və münsiflərin razılıqlarının şahidi oldum. Sonra xəbər tutdum ki, həmin qrupa qəbul olunmuşam".

O, rəqqasə oldu. Özü də elə bir rəqqasə ki, təkcə Azərbaycanda deyil, dünyada tanındı, sevidi. Əminə xanım "Vağzalı-mirzəyi", "Turacı", "Tərəkəmə", "Naz eləmə", "İnnabı"

ömrümdə simfonik orkestrin müşayiəti ilə oynamamışdım. Maestro deyirdisə, deməli, olmalı idi. "Turacı"nı hazırladıq və böyük uğurla ifa etdik".

Əminə Dilbazinin ömür-gün həmdəmi, bəstəkar, Xalq artisti Cövdət Hacıyev idi. Əminə xanım Cövdət Hacıyevlə hər kəsə nəsib olmayan bir ömür, əbədiyaşar sevgi yaşadığını deyirdi. Evlilik tarixçələri isə lap nağıllardakı kimi başlayıb.

Deyirdi ki, günlərin birində gənc bəstəkar öncədən xəbərdarlıq etmədən onu nikah bürosuna aparıb. Sən demə, "hələ tezdir" deyən Əminənin razılaşmayacağından ehtiyat edərək, hər şeyi onun əmisi qızı, şairə Mirvarid Dilbazi ilə əvvəlcədən düzüb-qoşubmuş. Nikah mərasimində də Səməd Vurğun və Mirvarid Dilbazi iştirak ediblər. Gələcək xoşbəxt bir ailənin təməli belə qoyulub.

Əminə Dilbazi Cövdət Hacıyev kimi bir şəxsiyyətlə ömür yolu keçib. O, həmişə qadınlara fədakar ana, sədaqətli ömür yoldaşı, vətənpərvər insan, əsl vətəndaş olmağı tövsiyə edirdi. Oturduğu otağı muzeyə çevirmişdi. Sağlığında özünün muzeyini yaratmışdı ki, hərdən keçmişlə baş-başa qalıb darıxmasın.

M.MÜKƏRRƏMOĞLU,
"Xalq qəzeti"